

УДК 657

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Студ. К.І. Сайко, гр. ОАМг-16
Науковий керівник доц. О.В. Зінченко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета дослідження полягає у визначенні методики обліку виробничих запасів за сучасних умов господарювання підприємства. У зв'язку з означеною метою поставлені такі завдання: уточнити економічну сутність категорії “запаси” та їх застосування в обліковому процесі підприємства; оцінити сучасний стан обліку виробничих запасів та розробити рекомендації щодо їх удосконалення.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є система виробничих запасів підприємства. Предметом дослідження виступає методика та організація обліку виробничих запасів на підприємствах.

Методи та засоби дослідження. Дослідження проводилось із застосуванням діалектичного підходу до вивчення сучасного стану обліку виробничих запасів. В процесі дослідження методики обліку виробничих запасів на підприємстві були використані загальнонаукові методи пізнання: поєднання абстрактного й конкретного, індукція, дедукція, аналіз і синтез, групування й порівняння, конкретизація.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Уточнено поняття «виробничі запаси», надано рекомендації спрямовані на удосконалення обліку виробничих запасів. Практичне значення одержаних результатів полягає в побудові якісної методики обліку виробничих запасів з метою раціонального їх використання та забезпечення оперативного контролю за формуванням собівартості продукції.

Результати дослідження. У питанні щодо трактування термінології запасів немає єдиної визначеності. За різними джерелами запаси визначаються як матеріальні ресурси, де поділяються на засоби та предмети праці. Основним нормативним документом, який регулює визнання, оцінку та відображення в обліку запасів є П(С)БО 9 “Запаси”. У відповідності до П(С)БО 9 [1] цей термін має таке значення:

Запаси – активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Для цілей бухгалтерського обліку запаси включають:

- сировину, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб;
- незавершене виробництво у вигляді не закінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незакінчених технологічних процесів. Незавершене виробництво на підприємствах, що виконують роботи та надають послуги, складається з витрат на виконання незакінчених робіт (послуг), щодо яких підприємством ще не визнано доходу;
- готову продукцію, що виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом;

- товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу;
- малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року.

Облік виробничих запасів у бухгалтерії на синтетичних рахунках ведеться відповідно Плану рахунків [2]. В обліковій практиці на підприємствах інформацію про виробничі запаси накопичують на рахунках узагальнено.

На деяких підприємствах на субрахунок “Сировина і матеріали” відносять і ТЗВ, що призводить до неефективності облікових процедур через громіздкість одержання необхідних даних у разі потреби. Тому, доцільно деталізувати та відобразити на окремих аналітичних субрахунках

На рахунках наявність та рух виробничих запасів відображають за фактичною вартістю, та за прийнятими на підприємстві методами обробки облікової інформації. Поточний облік виробничих запасів у бухгалтерії підприємства здійснюється переважно за обліковою вартістю, заснованою на фактичній собівартості заготівлі виробничих запасів.

Оцінка є важливою передумовою побудови обліку виробничих запасів і до того ж впливає на ефективність організації автоматизації на підприємствах. Відповідно П(С)БО 9 [1] виробничі запаси в обліку та звітності відображаються за їх фактичною собівартістю до складу якої входять всі витрати, пов’язані з їх придбанням.

Однак, при використанні значної номенклатури запасів обліковувати за фактичною собівартістю складно, тому, в поточному обліку їх оцінюють за обліковою вартістю, у якості якої є закупівельна вартість постачальника. При відпуску виробничих запасів у виробництво, оцінка їх здійснюється за одним із методів передбачених П(С)БО 9 [1].

Всі одиниці виробничих запасів в обліку, які мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із методів. Кожен із зазначених методів має свої особливості, тому, перш ніж обрати той чи інший метод вибуття запасів необхідно провести попередні розрахунки. Метод вибуття запасів має відповідати специфіці підприємства, що враховується при формуванні облікової політики на підприємстві.

Напрями щодо удосконалення організації обліку виробничих запасів:

- застосування номенклатури виробничих запасів пристосованої до методів та способів обробки облікової інформації підприємства;
- дотримання належного оформлення первинних документів з обліку руху виробничих запасів;
- застосування типових галузевих форм первинної документації руху виробничих запасів за якісними показниками;
- контроль за збереженням і раціональним використанням у виробництві та якістю виробничих запасів;
- удосконалення методів обробки облікової інформації;
- установити посадові обов’язки і відповідальність матеріально-відповідальних працівників за належним станом та якістю виробничих запасів на зберіганні та переробці. З цією метою доцільно укладати договір про матеріальну відповідальність працівників, що значно підвищить ефективність використання виробничих запасів підприємств.

Висновки. Методика обліку виробничих запасів є комплексною системою способів збирання, класифікації, групування та обробки облікової інформації для цілей управління. Вона передбачає: створення раціональних умов належного зберігання і обліку виробничих запасів; правильний розподіл функцій та узгодженість обліку між бухгалтерією та виробничими підрозділами підприємства для забезпечення ефективності облікових процедур.

Методичними завданнями обліку виробничих запасів є створення довідково-нормативної документації (номенклатурних цінників, норм витрачання виробничих запасів); способів обробки обліково-економічної інформації та документально-юридичне її обґрунтування для забезпечення достовірності обліку; синтетичне та аналітичне групування операцій з обліку виробничих запасів за місцями їх зберігання методи контролю ефективного їх використання.

Ключові слова: виробничі запаси, методика, постачальники, підприємства, облік, облікова система, якість, нормативні документи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. П(С)БО 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 року № 246. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджений наказом МФУ від 30.11.99 № 291.

УДК 657

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Студ. Г.О. Армаш, гр. ОАмг-16
Науковий керівник доц. О.В. Зінченко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета дослідження полягає у визначенні методики обліку власного капіталу в сучасних умовах господарювання підприємств. Для досягнення цієї мети поставлені наступні завдання: визначити первинні документи обліку власного капіталу, дослідити основні його складові, розглянути звітність, в якій відображається власний капітал, визначити причини зміни власного капіталу.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є методика обліку, за якою обліковують власний капітал на підприємстві. Предметом дослідження є теоретичні та методологічні засади методики обліку власного капіталу.

Методи та засоби дослідження. Теоретичною і методичною основою дослідження є застосування принципів наукового пізнання. Під час дослідження було використано праці вітчизняних вчених щодо проблем обліку власного капіталу, дані періодичних видань з бухгалтерського обліку та чинне законодавство та сучасні методи наукових досліджень, а саме: аналізу та синтезу, класифікації, групування і порівняння, а також логічний і системний підходи.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Удосконалено трактування сутності поняття «власний капітал»: теоретико-економічний